

Omgaan met elkaar op De Schalmei

22-09-2014

Inhoud:

Voorwoord	3
De start: een positief schoolklimaat	4
En dan?.....	5
De groep dat zijn wij!	6
De basisstof voor het aanleren van sociale vaardigheden	7
Zelf conflicten (leren)oplossen	9
Leerlingenzorg ten aanzien van sociale-emotionele ontwikkeling.....	12
Steungroepaanpak.....	13
Activiteiten om in te zetten:	16
Time out of tijdelijke verwijdering van school.....	17
Time out en de escalatieladder	17
Verwijdering.....	17

Voorwoord

Zowel ouders als leerkrachten als kinderen vinden een veilige school van belang. Pas wanneer je je veilig voelt kun je leren.

Zeker ook vanuit onze christelijke overtuiging vinden wij dat ieder kind recht heeft op een veilige plek op school.

Deze veilige plek bereik je niet zo maar, daar moet je wat voor doen.

Daarom is het belangrijk dat ouders, leerkrachten en kinderen samen werken om dit te bereiken.

Met onze lijn op het gebied van sociale vaardigheden willen we duidelijkheid scheppen voor iedereen, die op welke wijze dan ook bij onze school betrokken is. Het mag gezien worden als een uitgangspunt voor het handelen op onze school. Waarden en normen, die wij op school voor ogen hebben bij de vorming en begeleiding van de kinderen, komen hierin naar voren.

Deze lijn is als al ons onderwijs in beweging. Het zal ieder jaar opnieuw worden gezien en vastgesteld.

Altijd in beweging.....

De start: een positief schoolklimaat

Onze school is een maatschappij in het klein. Op onze school gebeuren dingen die prachtig zijn, maar ook dingen die minder leuk zijn. Gelukkig worden onze leerlingen daarvoor niet direct gestraft. In plaats daarvan helpen wij onze leerlingen om zich anders te gedragen. We oefenen ze daarin.

Wij willen onder andere onze leerlingen een veilig schoolklimaat bieden, waarin zij zich evenwichtig kunnen ontwikkelen. Daartoe bevorderen de leerkrachten een goede, prettige werksfeer in de klas en een fijne sfeer op school.

We streven ernaar te werken met positieve groepen. Want in een positieve groep:

Gaan kinderen met plezier naar school

Hebben ze betere leerresultaten

Zijn er minder ordeproblemen

Helpen kinderen elkaar

Is er een prettig pedagogisch klimaat

Zijn er prettige omgangsvormen

Krijgen kinderen een goede ervaring voor later

Worden allerlei goede werkvormen zoals: coöperatief leren uitvoerbaar.

Er kan veel tijd verloren gaan aan het besteden van ongewenst gedrag op allerlei niveaus. Uit onderzoek en praktijkervaringen is gebleken dat straffen, praten en preken niet effectief zijn. Ook het ontbreken van eenduidigheid op school is niet effectief.

Uit onderzoek is ook gebleken dat een duidelijke, gestructureerde school met heldere regels wel effectief is.

Wat ook goed werkt is een school waar een pedagogisch-didactisch klimaat heerst waarin gewenst gedrag wordt vastgesteld, geoefend en beloond. En negatief gedrag (deels) genegeerd en zo nodig bestraft.

Dat vraagt natuurlijk wat van de leerkrachten, de ouders en de kinderen.

Van de leerkrachten wordt verwacht:

Dat ze uitgaan van de kracht van een positieve omgeving.

Dat ze anticiperen op wat komen gaat.

Dat ze zorgdragen voor een goed contact met de risicokinderen

Dat ze structureel en gericht aandacht schenken aan gedrag en een goede sociale-emotionele ontwikkeling.

Dat dit teambreed en in samenwerking met ouders wordt gerealiseerd.

Van de ouders wordt verwacht:

Dat ze kennis nemen van de regels bij het intake gesprek op school.

Dat ze de aanpak van de school ondersteunen.

Van de kinderen wordt verwacht:

Dat ze aan alle activiteiten die wij organiseren voor de ontwikkeling van sociale vaardigheden meedoen.

En dan?

Regels en afspraken

Als brede school **De Samensprong** hebben we een aantal leefregels opgesteld die mede de sfeer op school bepalen.

Bij binnenkomst in het gebouw lees je:

Welkom, wat fijn dat je er bent!
Ik, jij, hij, zij iedereen hoort erbij.

Dat is ons uitgangspunt. Maar dat is niet genoeg, natuurlijk hebben wij ook leefregels nodig. We hebben vier grote regels opgehangen in ons gebouw.

We zijn aardig voor elkaar.
We zijn zuinig op onze spullen.
We gedragen ons rustig in het gebouw.
We letten op onze woorden.

Naast de grote posters in de gang, hangen ze ook nog op A4 formaat in alle groepen.

Het naleven van deze regels is niet altijd eenvoudig.

Daarom is het goed met de kinderen deze regels een nadere invulling te geven.

Daarvoor worden deze leefregels in de groepen verder toegepast en besproken.

Wat houdt dat in voor het gedrag in de gang, op het plein en in de klas?

De toepassing van de regels zijn te zien in de lokalen, iedere groep heeft zijn eigen regels opgesteld en soms worden ze aangepast.

We hopen door deze leefregels toe te passen dat leerlingen, ouders en leerkrachten weten waar ze aan toe zijn. Door duidelijkheid te scheppen blijft er ruimte over voor andere zaken.

Wanneer toekomstige ouders hun kind aanmelden op De Schalmei worden deze regels met hen besproken.

De groep dat zijn wij!

We hebben voor de periode van de eerste zes weken een draaiboek; **De Groep dat zijn wij!** (Zie bladzijde 8)

Wanneer in de groepen de regels zijn bepaald en zichtbaar zijn opgehangen, gaan we oefenen.

Tijdens de eerste zes weken van het schooljaar wordt hard geoefend op het naleven van de regels. Vooral in de groepen van de onderbouw is naleven soms een hele prestatie. In de bovenbouw merken we dat de regels veelal geaccepteerd zijn.

De meeste kinderen kunnen zich prima houden aan de regels in en rond het gebouw. Een aantal kinderen heeft daar meer moeite mee.

Wanneer de oefenperiode van 6 weken is afgesloten en een kind kan zich nog niet aan de regels kan houden, nemen we contact op met de ouders/verzorgers.

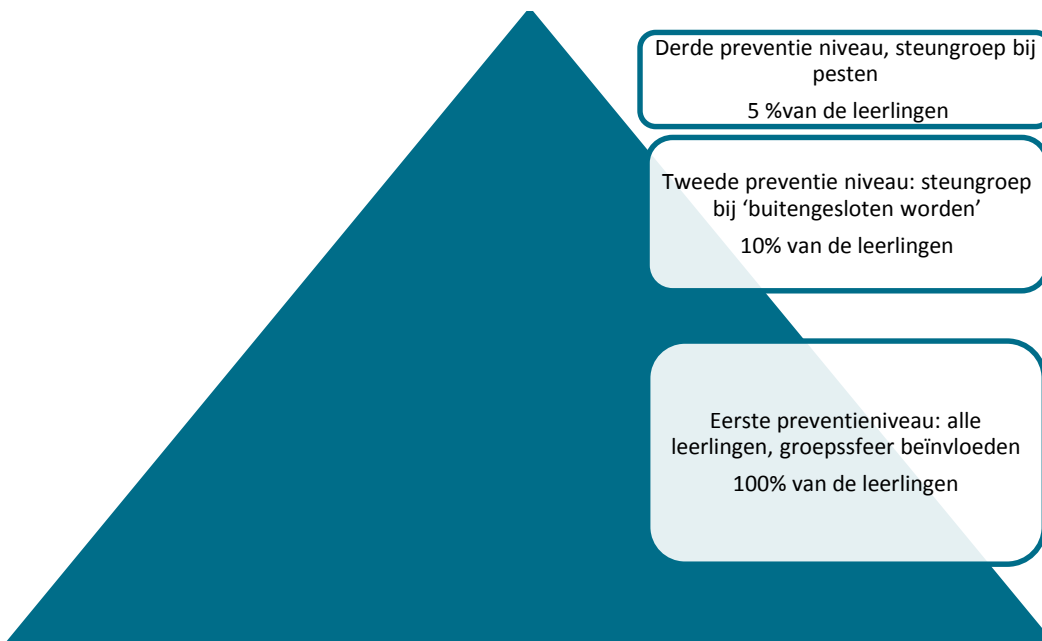
Samen met hen zoeken we naar een specifieke aanpak die wel kan zorgdragen voor het hanteren van de regels.

Voor jongere kinderen zal een op de leeftijd toegepaste maatregel gezocht worden.

Belangrijk in deze fase is dat er structureel met het kind wordt geoefend. Uiteraard met medeweten en medewerking van de ouders.

Voor 95 % procent van de kinderen is dit oefenen voldoende om de regel en /of de afspraak onder de knie te krijgen.

In de overige 5 % van de gevallen is er meer nodig dan het oefenen en dit zal besproken worden met de ouders.

De basisstof voor het aanleren van sociale vaardigheden

Sociaal Gedrag Elke dag!

Dit is een compact programma dat stapje voor stapje werkt aan essentiële levensvaardigheden, die bestaan uit vier onderdelen:

Leren omgaan met emoties
Leren samenspelen
Leren samenwerken
Leren probleem oplossen

De lessen zijn volgens een vast patroon opgebouwd:

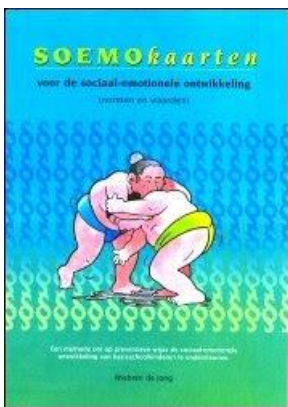
Introductie
Gesprekje
Groepsopdracht
Oefenen in de praktijk
Evaluatie
Extra oefenen

Via de nieuwsbrief wordt aangekondigd welke vaardigheid wordt geoefend, zodat u ook thuis kunt meedoen.

Soemokaarten

Regels naleven is niet altijd eenvoudig. Om de kinderen daarbij te ondersteunen bieden wij de Soemo kaarten aan.

Vooraf in de lessen sociaal emotionele vorming wordt gericht aandacht besteed aan:

Sociaal-emotionele woordenschat (bv. boos, heimwee, schelden) begrijpen .

Sociaal-emotionele vaardigheden (bv. Een afspraak afzeggen, Niet tussen mensen doorlopen die met elkaar praten) verwerven.

Sociaal-emotionele vergissingen (bv. Iedereen is te vertrouwen, Brutalen hebben de halve wereld) vermijden.

Deze kaarten worden aangeboden in de groepen en daarna opgehangen. Het aanbod in de groepen is verschillend en hangt af van de thematiek op dat moment.

De groep een groep: de eerste zes weken van het schooljaar.

Om het schooljaar zo positief mogelijk te starten , maken we de eerste weken van het schooljaar gebruik van ons draaiboek: De groep een groep.

Dit is een programma om de eerste zes weken van het schooljaar in te zetten op een goed functionerende groep:

Een groep die samenwerkt.

Een groep met respect voor elkaar.

Een groep waarin problemen worden besproken.

Een groep met een positief klimaat.

Belangrijke aspecten uit deze eerste weken zijn:

Het opstellen van de groepsregels.

Het maken van een groepsboek.

Het instellen van een leerlingenraad voor het nieuwe schooljaar.

Alle activiteiten die we de eerste weken ondernemen staan in het draaiboek : Dit draaiboek kunt u lezen, want het staat op de site.

Zelf conflicten (leren)oplossen

Oplossen van een conflict:

Naast de basisstof oefenen we met de kinderen een methode om een conflict te bespreken:

In de onderbouw aan de hand van twee smileys.

De rode verdrietige smiley wordt in de kring gelegd en het probleem wordt besproken min of meer volgens het stappenplan van de conflictkaartjes. Uiteindelijk komen de kinderen uit bij de groene smiley.

De conflictkaartjes worden in de bovenbouw ingezet (vanaf groep 5). De kaartjes kunnen in de groep worden besproken, maar ook alleen voor de kinderen die bij het conflict betrokken zijn.

Conflictkaartjes

- Wat gebeurde er precies?
- Hoe voelde je je toen?
- Hoe denk je er nu over?
- Waar heb je nog last van?
- Hebben anderen er last van gehad en hoe?
- Hoe kan het weer goed gemaakt worden?

Kenbaar maken van ongewenst gedrag.

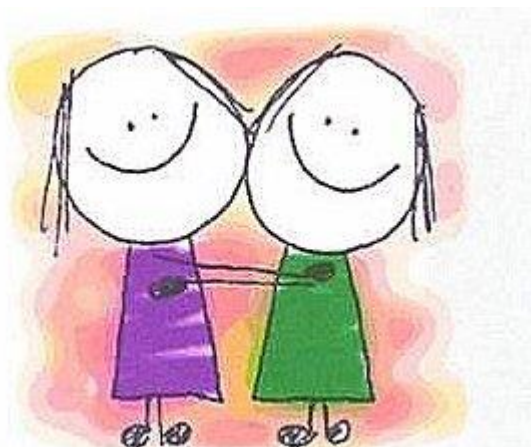
Wanneer kinderen spelen is het voor hen niet altijd makkelijk om zich aan de regels te houden. En in het vuur van het spel gaan er wel eens dingen mis. Veel kunnen kinderen zelf oplossen. Deze aanpak oefenen we met de kinderen:

Benoem het gedrag dat je niet leuk vindt en loop dan weg.

Bijvoorbeeld: Een groepje kinderen is elkaar hardhandig aan het duwen. Een van de kinderen vindt dat niet leuk. Hou op met duwen, ik vind dat niet leuk en loop dan weg.

Bijvoorbeeld: Twee kinderen zijn aan touwtje springen en een van de kinderen laat de ander struikelen. Jij laat me struikelen, dat vind ik niet leuk en loop dan weg.

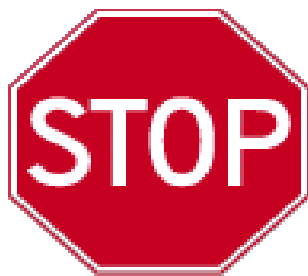
Wanneer het gedrag door blijft gaan, nogmaals zeggen en bij de derde keer hulp inschakelen van de pleinwacht.

Stop hou op!!!

Het teken van direct stoppen, er is een grens overschreden.

Indien een leerling zich gepest of bedreigd voelt kan hij/zij dat laten weten door “STOP of HOU OP” te zeggen. De ander weet dat hij/zij over een grens is gegaan. Degene weet dat hij/zij dan moet ophouden. Indien dit niet gebeurt, wordt dit gemeld (of door een medeleerling) aan de eigen leerkracht, maar dat kan ook een andere leerkracht zijn. Als het op het plein gebeurt, meldt het kind dit bij de pleinvacht.

Leerlingenzorg ten aanzien van sociale-emotionele ontwikkeling.

Voor het signaleren van risico's:

In november wordt bij de leerlingen in de groepen 6 t/m 8 de leerling thermometer afgenomen. Deze vragenlijst handelt over het welbevinden van de leerling in zijn of haar groep.

Deze vragen worden verwerkt en door de leerkracht wordt een verslag opgesteld. Wanneer de uitkomst van de thermometer vraagt om handelen, dan gebeurt dat in overleg met de Interne Begeleider.

In november wordt ook de Kleuterobservatielijst afgenomen in de groepen 1 en 2 en de Viseon lijsten voor de leerlingen uit de groepen 3 t/m 8.

Deze lijsten handelen over de sociale emotionele ontwikkeling van de leerlingen.

De gegevens worden besproken met de Interne Begeleider en indien nodig wordt er actie ondernomen. Dit kan inhouden:

Gesprek met de individuele leerling.

Gesprek met de gehele groep.

Gesprek met de ouders.

Opstellen van een handelingsplan.

Wanneer er op onze school kinderen worden gepest of buitengesloten zetten we de steungroep aanpak in.

Stap 1: We erkennen dat op iedere school en in elke groep gepest wordt! Een effectieve manier om risico op pesten te verkleinen is investeren in groepsklimaat.

De leerkrachten doen dit door te kiezen voor de verbindende groene communicatie. Leerkrachten hebben de kwaliteiten van kinderen in beeld en weten dit te bemoedigen en te versterken. Positieve relaties tussen kinderen onderling worden gezien. Kinderen hoeven niet altijd beste vrienden van elkaar te zijn, maar met respect met elkaar omgaan. Een eerste variant van een steungroep kan in deze fase effectief zijn: bv als een kind na een lange periode van afwezigheid weer in de groep komt, of een nare periode achter de rug heeft. Op deze manier wordt werken met de steungroep een geaccepteerde en bekende interventie om het positieve groepsklimaat te versterken.

Stap 2: Leerkrachten investeren actief in een positief groepsklimaat door **elke week** een activiteit uit te voeren die dit doel steunt.

Voorbeelden van dergelijke activiteiten zijn opgenomen in het groepsboek.

Stap 3: Wat te doen bij conflicten

Kinderen krijgen handvatten om conflicten zelf op te kunnen lossen. Als ze er samen niet uitkomen kunnen ze de leerkracht erbij vragen die volgens hetzelfde stappenplan het conflict met de kinderen oplost (conflictkaartje).

Bij conflicten kan er sprake zijn van 'schade' in de relaties en het groepsklimaat. Het kind dat de schade heeft aangericht stelt zichzelf als het ware buiten de groep.

Dit kind krijgt de kans om deze te herstellen. De herstellende actie wordt samen met degene die schade heeft ondervonden en zo nodig de leerkracht geformuleerd. Deze actie of oplossing wordt genoteerd achter op het conflictkaartje.

Zodra deze herstellende actie is uitgevoerd kan het kind die de schade heeft aangericht weer een geaccepteerd lid zijn van de groep. Wanneer het kind geen gebruik maakt van deze mogelijkheid treft de leerkracht sancties.

Stap 4: Steungroep bij pesten en intimidatie door de steungroep coördinator

De steungroepaanpak is een oplossingsgerichte strategie voor het oplossen van klachten over pesten, vooral in basisscholen. Het kind dat van streek is wordt gevraagd om uit te vinden met wie hij of zij op het moment lastig vindt om mee om te gaan, welke andere kinderen in de buurt zijn als ze het moeilijk hebben en wie zijn of haar vriend is of vrienden zijn. Er wordt hem of haar niet gevraagd om informatie over wat er precies gebeurd is. Het kind wordt gerustgesteld dat dingen beter zullen beginnen te gaan en dat een groep kinderen, gekozen uit de namen die zij hebben genoemd, zal worden gevraagd om te helpen. Het kind wordt gevraagd om op te letten op alles wat beter gaat zodat hij of zij je erover kan vertellen wanneer je een tweede gesprek hebt na een week. Een steungroep van idealiter 5 tot 8 kinderen wordt gevormd uit de genoemde namen. Met deze groep wordt apart gesproken en aan hen wordt gevraagd om te helpen met als doel om het kind om wie het gaat gelukkiger te maken op school. Er wordt geen verklaring gegeven over de reden waarom het kind wellicht niet gelukkig is. Het is belangrijk dat degene die het gesprek leidt het woord 'pesten' helemaal niet gebruikt en probeert om welk oordeel dan ook over wat er is gebeurd te vermijden. Vanuit de gedachte dat je aandacht geeft wat gaat groeien: in plaats van pesten willen we dat kinderen met respect met elkaar leren omgaan. De kinderen wordt gevraagd om ideeën van kleine dingen die zij zouden kunnen proberen en er wordt een afspraak gemaakt voor een week later om te bespreken wat ze hebben kunnen doen.

Acties:

Gesprek met kind dat ondersteuning nodig heeft (vanuit contact, afstemming)

Vraag wat beter zou kunnen, wat nu nog lastig is en of kind steun zou willen. Vertellen hoe je dat zou aanpakken. Het kind kiest vijf leerlingen voor de supportgroep: enkele kinderen waarmee hij minder goed overweg kan en kinderen met wie hij bevriend zou willen zijn.

Gesprek met steungroep

Vertel dat je samen dit gesprek voert: om ervoor te zorgen dat medeleerling het fijn krijgt op school. Vraag hun assistentie. Bijvoorbeeld vanuit hun sterke kant, of simpelweg ideeën verzamelen.

Tweede gesprek met het kind

Vraag wat beter ging, en hoe hij dat zelf mogelijk heeft gemaakt.

Tweede gesprek met steungroep

Waardering uitspreken over elke bijdrage, vraag of ze nog een periode zo willen doorgaan. Informatie verzamelen over elke positieve verandering.

De aanpak is bij deze stap een vijfsporenbeleid:

steun bieden aan kind dat gepest wordt/schade ondervindt

steun bieden en helpen bij het bedenken van herstellende acties voor het kind dat pest/schade aanricht

ouders van beide partijen betrekken en steunen, inschakelen bij oplossingen zoeken

de groep betrekken bij oplossingen van het probleem

het team erbij betrekken, de steungroep coördinator coördineert de acties.

Positief en oplossingsgericht

De steungroepaanpak is een snelle, praktische manier om het pesten te stoppen. Het is een oplossingsgerichte aanpak, die aansluit bij de mogelijkheden van de kinderen en die het positieve gedrag stimuleert.

Het probleem wordt niet bij de individuele leerling neergelegd. Pesten is een probleem dat de hele groep aangaat. Ook andere kinderen lijden eronder, want de sfeer in de groep wordt onveilig. De kinderen doen mee met de pester, of houden zich afzijdig om niet óók het slachtoffer te worden. De sfeer in de groep wordt dan steeds meer gekenmerkt door competitie, negatieve feedback en angst.

De steungroepaanpak heet naar de groep leerlingen die gevormd wordt. Deze groep gaat

zich verantwoordelijk voelen, en probeert het gepeste kind te steunen. Ze bedenkt concrete acties om het kind weer mee te laten doen, opdat het zich weer prettig en veilig voelt op school.

Gesprek: Een stoel met vier poten en rugleuning

Steungroep

Voor iedereen die zich goed wil voelen op school

Voor als je buitengesloten of gepest wordt

Voor als je iets gedaan hebt waar je last van hebt

De steungroep biedt kansen om

- **Samen te werken aan een veilige school**
 - **Op een veilige manier over pesten praten**
 - **Actief meedoen aan oplossen van problemen in de groep**
 - **Jouw kwaliteiten inzetten om er een fijne groep van te maken**
 - **Meer weten? Vraag de steungroepcoördinator van deze school!**
- Naam: Juf Joke**

Activiteiten om in te zetten:

Activiteit	Uitleg	Groep
Geheime vriend	Geheime opdracht uitvoeren.	1 t/m 8
Complimentenmuur	Iedereen zet op een kaartje een compliment voor iemand . Deze worden besproken in de groep.	1 t/m 8
Kwaliteitenspel	Kaartspel, waarbij kinderen elkaar kwaliteiten toekennen . Daarover kan het gesprek gaan.	Groep 6/7/8
Support bij een lastige taak	Kleine steungroep van een a twee kinderen.	Groep 1 t/m 8
Support als je een paar dagen ziek bent geweest	Kleine steungroep van een a twee kinderen	Groep 1 t/m 8
Support als je van een andere school komt	Kleine steungroep van een a twee kinderen	Groep 1 t/m 8
Support van iemand uit een andere groep	Nog niet ingevoerd	Nog niet ingevoerd
Support als je je buiten gesloten voelt	Officiële steungroep in overleg met de ouders	Groep 6 t/m 8
Supportgroep bij pesten	Officiële steungroep in overleg met de ouders	Groep 6 t/m 8
Schaalvraag in de groep	Op een schaal van 1 tot 10 wat voor cijfer geef je: elkaar helpen? Zichtbaar maken in de groep.	Nog niet ingevoerd
Herstellende actie invoeren	Aan een kind wordt gevraagd hoe hij/zij iets weer goed gaat maken.	Nog niet ingevoerd
Sterrenmuur	Goede eigenschappen of goed gedrag op een ster plakken en ophangen.	Groep 1 t/m 8
Opmerken van alles wat goed gaat, de detectives	Observeren van wat goed gaat en benoemen	Groep 1 t/m 8

Time out of tijdelijke verwijdering van school.

Time out en de escalatieladder

Soms kan de situatie ertoe dwingen om met ouders van kinderen afspraken te maken over de aanwezigheid van kinderen op school.

In overleg wordt met ouders afgesproken wat het moment is dat de ouders worden gebeld om hun kind van school te halen.

Voordat het kind van school wordt gehaald wordt door de leerkracht via een vast escalatieprotocol gewerkt.

De afspraken die worden gemaakt zijn de volgende:

- Het gedrag benoemen dat zorgt voor de escalatie.
- Wat zijn de afspraken die gelden voordat het gedrag is geëscaleerd.
- Wie kan de leerkracht bellen in geval het gedrag escaleert.
- Wat zijn de telefoonnummers waarop gebeld kan worden.
- Op school regelen wat de lijn van bellen is.
- Afspreken wie verantwoordelijk is op het moment dat een kind wegloopt.
- De leerplichtambtenaar wordt in deze altijd geïnformeerd.
- Iedere escalatie wordt genoteerd in Parnassys ons administratiesysteem.

Verwijdering

We hopen dat het nooit nodig zal zijn om een leerling gedwongen van school te verwijderen. Toch doet zich soms een situatie voor waarin verwijdering de enige oplossing is. Denkt u aan ernstig en herhaaldelijk wangedrag van een leerling of van de ouders. Omdat wij een school willen zijn waarin kinderen zich veilig voelen, kunnen wij dit niet tolereren. Voor verwijdering is in de Wet op het Primair Onderwijs een zeer zorgvuldige procedure voorgeschreven. Bij een verwijdering zal ook altijd de Inspectie van het onderwijs en de leerplichtambtenaar betrokken worden.

Laweijstraat 10
8433 KG Haulerwijk
tel. 0516-438150
mail@deschalmei.nl
www.deschalmei.nl